

Evangelium a církev (Ga 6,1–10)

Texty na tento týden

Ga 6,1–10; Mt 18,15–17; 1K 10,12; Ř 15,1; J 13,34

Základní verš

„A tak dokud je čas, čiňme dobře všem, nejvíce však těm, kteří patří do rodiny víry.“ (Ga 6,10)

Pěstitelé v jedné asijské zemi se kdysi rozhodli, že větší brambory si nechají na prodej a zasadí jen ty nejmenší. Po několika neúspěšných sklizních zjistili, že příroda zredukovala jejich brambory na velikost kuliček. Díky tomu se farmáři naučili jednu důležitou zákonitost života.

Nemůžeme si užívat to největší a nejlepší, a na sadbu použít jen to, co zůstane. Univerzální životní moudrost totiž říká: „Jak kdo zaseje, tak také sklízí.“

„V určitém smyslu je snaha ‚sázet‘ jen to zbylé a nepotřebné stále velmi rozšířenou praxí. Často si to velké a dobré necháváme pro sebe, zbytek ‚zasadíme‘ a čekáme na zázrak. Čekáme, že i v duchovní oblasti nastane jakási zázračná změna a naše sobeckost bude odměněna nesobeckostí.“ (International Student Fellowship Newsletter, březen 2007)

Pavel aplikuje tento princip v Ga 6,1–10. Místo toho, aby se členové navzájem „kousali a žrali“ (Ga 5,15), sbor by měl být místem, kde budeme působením Ducha laskaví na druhé, dávat jim přednost a lepší místa. Když do hloubky pochopíme, že jsme spaseni milostí, povede nás to k pokoře, trpělivosti a soucitu.

Náprava (Ga 6,1a)

Bratři, kdyby byl někdo i přistižen v nějakém přestoupení, vy, kdo jste duchovní, napravujte takového člověka v duchu mírnosti... (Ga 6,1a; ČSP)

Osobní studium

I když Pavel klade na křesťanský život velmi vysoké nároky (Ga 5,16), jeho rada věřícím v Ga 6,1 je povzbudivě realistická. Lidé nejsou dokonalí. Ani nejodevzdanější křesťané nejsou imunní vůči chybám. Pavlova slova v Ga 6,1 v řečtině naznačují, že předvídá situaci, která může ve sboru nastat. Proto jim dává praktickou radu, jak takovou situaci řešit.

Přečti si texty Ga 6,1 a Mt 18,15–17. Jak by měli křesťané zareagovat, když se spoluvěřící dopustí nějakého poklesku? Proč by to mělo být pro obrácené věřící přirozené?

Abychom mohli mít z této Pavlovy rady užitek, potřebujeme pochopit, jakou situaci má Pavel na mysli. Zjistíme to ze dvou slov použitých v první polovině věty. První slovo je „přistihnout“. Doslovně to znamená „odhalit“ nebo „zaskočit“. Souvislosti a jemné významové odstíny spojené s tímto slovem naznačují, že Pavel myslí na dva aspekty. Mluví nejen o věřícím, který „přistihne“ jiného věřícího při nějakém špatném jednání, ale také o tom, jak se zachovat, když člověk sám zjistí, že se chová špatně (Př 5,22).

„Přestoupení“, o kterém Pavel mluví, může a nemusí být úmyslný čin. Je to zřejmé z terminologie, kterou používá. Slovo „přestoupení“ je překladem řeckého slova *paraptóma*, které má několik významů – hřích, přestupek, selhání. V kontextu předchozích Pavlových slov o „chození“ v Duchu je zřejmé, že patrně nejde o úmyslný hřích tvrdošíjného a vzpurného člověka. V tomto případě může jít i o nechtěné selhání nebo zakopnutí. I když to v žádném případě neomlouvá přestupek nebo hřích, kterého se člověk dopustil, je jasné, že Pavel neřeší případ troulalého a vzdorovitého jednání (na rozdíl od situace popsané v 1K 5,1–5).

V tomto případě by neměl následovat trest, odsouzení ani vyloučení, ale náprava. Řecké slovo přeložené jako „napravit“ je *katartizó* a znamená i „opravit“ nebo „dát do pořádku“. V Novém zákoně se používá v souvislosti s opravováním rybářských sítí (Mt 4,21). V řecké lékařské literatuře popisuje postup nápravy zlomené kosti. Jako neopustíme spoluvěřícího, který spadl a zlomil si nohu, tak bychom se jako členové Kristova těla měli s láskou postarat o své bratry a sestry v Kristu, kteří na společné cestě do Božího království klopýtli a padli.

Aplikace

Proč místo praktikování Mt 18,15–17 často pomlouváme člověka, se kterým máme spor? Proč v sobě živíme hněv proti němu nebo dokonce plánujeme pomstu?

Pozor na pokušení (Ga 6,1b)

...a každý si dej pozor sám na sebe, abys také nepodlehł pokušení. (Ga 6,1)

Osobní studium

Neměli bychom přehlédnout závažnost Pavlových slov v Ga 6,1: „každý si dej pozor sám na sebe, abys také nepodlehł pokušení“. Způsob, jakým Pavel vyjádřil svou radu a výzvu, svědčí o naléhavosti a jeho osobním zájmu. Vyjádření „dej si pozor“ doslova znamená „pozorně hledět“ nebo „věnovat náležitou pozornost“ (viz také Ř 16,17 a Fp 2,4; ČEP). Aby tuto výstrahu Pavel lépe objasnil, přejde od druhé osoby množného čísla (vy) v první polovině verše Ga 6,1 k druhé osobě jednotného čísla (ty) v druhé polovině verše. Už nejde o obecnou výstrahu určenou celé církvi, ale o osobní varování adresované každému jednotlivci ve sboru.

Pavel přesně neobjasňuje pokušení, před kterým tak ostře Galatské varuje. Možná nemyslel žádný konkrétní hřích nebo přestupek, ale mluvil jednoduše o nebezpečí, které hrozí: Mohou se dopustit stejného hříchů – ať je jakýkoliv – jehož nápravy se snaží dosáhnout u jiného člověka. Pavlova slova v Ga 5,26 proti domýšlivosti naznačují, že je varuje před pocitem, že jsou na vyšší duchovní úrovni než ti, které se snaží napravit.

Přečti si texty 1K 10,12; Mt 26,34 a 2S 12,1–7. Proč Pavel cítil potřebu varovat Galatské před duchovní pýchou?

Jedním z největších nebezpečí, jaké křesťanovi hrozí, je právě pocit duchovní pýchy. Pýcha nás vede k myšlence, že jsme nějakým způsobem imunní vůči některému druhu hříchů. Musíme si však uvědomit, že všichni máme hříšnou přirozenost, která odporuje Bohu. Bez moci Božího Ducha, který nás „drží pod kontrolou“, bychom mohli podlehnout jakémukoli hříchů. Pokud si uvědomujeme náš skutečný stav, ve kterém bychom byli bez Krista, může nám to pomoci, abychom nepadli do hříchů vlastní spravedlnosti. Zároveň se můžeme naučit více soucítit s těmi, kteří se dopouštějí chyb.

Aplikace

Kdy se ti naposledy stalo, že jsi soudil a odsuzoval druhého za hříchů, kterých ses pak sám dopustil? Co ti pomohlo uvědomit si to? Jak jsi na to reagoval? Co ses z toho naučil?

„Berte na sebe břemena jedni druhých“ (Ga 6,2–5)

²Berte na sebe břemena jedni druhých, tak naplníte zákon Kristův. ³Myslí-li si někdo, že je něco, a přitom není nic, klame sám sebe. ⁴Každý ať zkoumá své vlastní jednání; pak bude mít čím se chlubit, bude-li hledět jen na sebe a nebude se porovnávat s druhými. ⁵Každý bude odpovídat sám za sebe. (Ga 6,2–5)

Osobní studium

Slovo přeložené v Ga 6,2 jako „břemeno“ zní v řečtině *baros* a znamená těžký náklad, který musí někdo nést dlouhou vzdálenost. Postupně se tento výraz začal používat i obrazně k vyjádření různých problémů a potíží – například břemeno celodenní práce v horku (Mt 20,12). I v našem jazyce se slovo „břemeno“ používá v podobném smyslu (břemeno stáří, daňové břemeno). Bezprostřední kontext Pavlova příkazu „berte na sebe břemena jedni druhých“ se jistě vztahuje i na morální poklesky spoluvěřících, o nichž se zmínil v předchozím verši. Pavel však má na mysli mnohem širší koncept „nesení břemen“. Pavlovy pokyny odhalují několik duchovních náhledů na křesťanský život, které bychom neměli přehlédnout.

Za prvé, jak poznamenává Timothy George: „Všichni křesťané mají břemena. Naše břemena se mohou lišit velikostí, tvarem a také tím, jak intenzivně zasahují do našeho života. Jak jsme viděli v prvním verši, pro někoho to může být břemeno pokušení a důsledků morálního selhání. Pro jiného to může být tělesná nemoc, duševní porucha, rodinná krize, nezaměstnanost, deptání zlými duchy nebo něco jiného. Ale ani jeden křesťan není zbaven břemene.“ (George, *Galatians*, str. 413)

Za druhé, Bůh nechce, aby každý z nás nesl své břemeno sám. Naneštěstí jsme často ochotnější pomoci jiným nést jejich břemena než dovolit, aby oni pomohli nám. Pavel odmítá tento postoj soběstačnosti (Ga 6,3) jako lidskou pýchu. Právě kvůli ní odmítáme přiznat, že i my máme určité potřeby a slabosti. Taková pýcha nás nejen okrádá o útěchu jiných, ale také jim brání ve službě, ke které je Bůh povolal.

A konečně, Bůh nás vyzývá, abychom pomáhali nést břemena druhých, protože naším prostřednictvím jim může projevít svou útěchu. Toto chápání je založeno na poznání, že církev je Kristovo tělo. Pavel to ilustruje slovy: „Ale Bůh, který těší sklíčené, potěšil i nás příchodem Titovým“ (2K 7,6). Všimněte si, že „Bůh nepotěšil Pavla prostřednictvím jeho osobní modlitby a očekávání na Pána, ale prostřednictvím společenství s přítelem a dobré zprávy, kterou přinesl. Přátelství mezi lidmi, kteří si navzájem pomáhají nést břemena, je součástí záměru, který má Bůh se svým lidem.“ (Stott, John R. W., *The Message of Galatians*, str. 158)

Aplikace

Co ti brání vyhledat pomoc ve chvíli, kdy prožíváš problémy a pokušení? Je to pýcha, stud, nedostatek důvěry nebo pocit soběstačnosti? Pokud potřebuješ pomoc, proč nevyhledáš někoho, komu důvěřuješ, s prosbou, aby ti s tvým břemenem pomohl? Komu můžeš pomoci ty?

Kristův zákon (Ga 6,2–5)

²Neste břemena jedni druhých, a tak naplňte zákon Kristův. ³Myslí-li si totiž někdo, že je něco, ačkoli nic není, klame sám sebe. ⁴Každý ať zkoumá své jednání, a pak se bude moci chlubit pouze s ohledem na sebe, a ne na druhého. ⁵Neboť každý ponese svůj vlastní náklad: (Ga 6,2–5; ČSP)

Osobní studium

Přečti si texty Ga 5,14; 6,2; J 13,34; Mt 22,34–40. Jak rozumíš spojení zákona a nesení břemen, o kterém Pavel mluví? V čem podle tebe spočívá „Kristův zákon“? Pokus se ho vyjádřit vlastními slovy.

Pavlův výraz „zákon Kristův“ (Ga 6,2; řecky *ton nomon tou Christou*) se nevyskytuje nikde jinde v Bibli, i když v 1K 9,21 je použit podobný výraz, ale s jiným původním zněním („zákon Kristův“; řecky *ennomos Christou*).

Jedinečnost tohoto výrazu vedla k řadě různých výkladů. Někteří nesprávně považovali tento výraz za důkaz, že Boží zákon daný na Sínaji byl nahrazen jiným, Kristovým zákonem. Jiní tvrdili, že slovo „zákon“ jednoduše znamená určitý obecný „princip“ (Ř 7,21). Mysleli přitom na to, že pokud neseme břemena jiných, následujeme Ježíšův příklad. I když tento druhý výklad má své klady, kontext a podobná terminologie s Ga 5,14 naznačují, že „naplnit zákon Kristův“ je další odkaz na naplnění Mojžíšova zákona prostřednictvím lásky. Již dříve však Pavel ve svém listu ukázal, že morální zákon nebyl zrušen příchodem Krista. Morální zákon ve spojení s láskou hraje i nadále v životě křesťana důležitou roli. Takto můžeme shrnout Ježíšovo jednání a učení během jeho pozemského působení. Jednal tak nejen během svého života, ale dokonce i ve smrti. Pokud neseme břemena druhých, nejenže jdeme v Ježíšových šlépějích, ale také plníme zákon.

Proto i valdenští křesťané (12.–13. století) viděli v „Kristově zákoně“ odkaz na Ježíšovo kázání na hoře, ve kterém Ježíš představil hluboký význam poslušnosti Božích přikázání.

Další problém vzniká, pokud porovnáme verše 6,2 a 6,5. Můžeme vidět zdánlivý protiklad. Tento problém však snadno vyřešíme, když si uvědomíme, že Pavel používá dvě odlišná slova k popisu dvou odlišných situací. Jak jsme řekli, slovo pro břemeno v druhém verši (řecky *baros*) označuje těžký náklad, který musí někdo nést dlouhou vzdálenost. Slovo „břemeno (náklad)“ v pátém verši (řecky *fortion*) se však vztahuje na náklad lodi, plnou polní vojáka nebo dokonce na dítě, které nosí matka pod srdcem. První břemeno může člověk na chvíli složit, druhé ne. Těhotná žena musí nosit své dítě. Jak naznačuje tento příklad, jsou břemena, se kterými nám druzí lidé mohou pomoci, ale jsou i taková, která nemůže nést nikdo za nás – například břemeno špatného svědomí, utrpení a smrti. V těchto případech se musí me spolehnout jedině na Boží pomoc (Mt 11,28–30).

Aplikace

S některými břemeny ti mohou pomoci druzí lidé, jiné ti může pomoci nést jedině Bůh. Jak se naučit odezdat Bohu to, co sám nemáš sílu nést? Jakou s tím máš zkušenost?

Zákon setby a sklizně (Ga 6,7–10)

⁷Neklamte se, Bohu se nikdo nebude posmívat. Co člověk zaseje, to také sklídí. ⁸Kdo zasévá pro své sobectví, sklídí zánik, kdo však zasévá pro Ducha, sklídí život věčný. ⁹V konání dobra neumdlévejme; neochabneme-li, budeme sklízet v ustanovený čas. ¹⁰A tak dokud je čas, čiňme dobře všem, nejvíce však těm, kteří patří do rodiny víry. (Ga 6,7–10)

Osobní studium

Slovo přeložené v Ga 6,7 jako „posmívat“ se v Novém zákoně vyskytuje pouze na tomto místě. Často se však objevuje v řeckém překladu Starého zákona. Doslova znamená „s pohrdáním ohrnovat nos“. Ve Starém zákoně je to typický odkaz na pohrdání Božími proroky (viz 2Pa 36,16 a Jr 20,7). Jednou se tento výraz používá dokonce k popisu vzpurného postoje vůči Bohu (Ez 8,17).

Pavel ukazuje, že lidé mohou ignorovat Boha nebo dokonce opovrhovat jeho příkázáními, ale nemohou jej oklamat. On je nejvyšší a poslední soudce. Nakonec budou muset za své jednání zaplatit.

Přečti si text Ga 6,8. Jak tomuto verši rozumíš? Přečti si i texty Sk 5,1–5; L 22,3; Da 1,8 a Mt 4,1. Které další biblické postavy jsou jasným příkladem platnosti principu, o kterém píše apoštol Pavel?

Pavlova metafora o setbě a sklizni není ojedinelá. Setkáváme se s ní v mnoha starověkých příslovích. Zajímavé je však to, jak ji Pavel používá k objasnění svého předchozího tvrzení o těle a Duchu. „Moderní ekvivalent tohoto principu zní: Můžeme se svobodně rozhodovat, ale nemůžeme svobodně rozhodovat o důsledcích své volby.“ (Dunn James D. G., *Galatians*, str. 330)

Přestože nás Bůh vždy nezabaví pozemských důsledků našich hříchů, neměli bychom se nechat přemoci zoufalstvím z našich špatných rozhodnutí. Můžeme mít radost, že Bůh nám odpouští naše hříchy a přijímá nás za své děti. Měli bychom co nejlépe využít příležitosti, které jsou před námi, a soustředit se na to, co přinese „nebeskou žně“.

Text v Ga 6,10 vysvětluje myšlenku, že „křesťanská etika má dvě polohy: jednu univerzální a všestrannou – čiňme dobře všem; druhou konkrétní a specifickou – nejvíce však těm, kteří patří do rodiny víry (domácím víry). Pavlova univerzální výzva se zakládá na skutečnosti, že všichni lidé na celém světě jsou stvořeni k obrazu Božimu, a proto jsou v jeho očích nekonečně vzácní. Kdykoliv křesťané zapomenou na tento základní princip biblického zjevení, hřích je zaslepi a začnou upřednostňovat lidi na základě rasy, pohlaví, národnosti, příslušnosti ke společenské třídě a množství dalších podružných věcí, které ničí lidskou společnost od Adama a Evy až do dnešních dnů.“ (George Timothy, *Galatians*, str. 427.428)

Aplikace

Kdy ve svém životě „rozséváš“ dobro, a kdy naopak zlo? Co je snadnější? Jakou žně očekáváš?

Podněty k zamyšlení

„Boží Duch drží zlo pod kontrolou svědomí. Když se člověk vyvyšuje nad vliv Ducha, sklízí žeh nepravosti. Slábné u něj vliv Ducha a člověk rozsévá neposlušnost. Čím dál tím víc se výstrahy míjejí účinkem. Postupně ztrácí bázeň před Bohem. Rozsévá tělu, sklídí zkázu. Žeh toho, co sám rozséval, dozrává. Pohrdá Božími svatými příkázáními. Jeho srdce z masa se mění v srdce z kamene. Odpor vůči pravdě ho utvrzuje v nepravosti. Protože lidé rozsévají zlo, v předpotopním světě vítězila bezzákonnost, zločinnost a násilí.

Měli bychom vědět, co ničí člověka. Není to rozsudek, který snad vynesl Bůh proti člověku. To, že člověk je duchovně slepý, nezpůsobil Bůh. Bůh dává dostatečné světlo a důkazy, které člověku pomáhají rozlišit pravdu od bludu. Nenutí ho však přijmout pravdu. Nechává mu svobodu zvolit si dobro nebo zlo. Pokud se však člověk brání a myslí si, že i sám se rozhodne správně – a rozhodne se špatně – podruhé to udělá mnohem snadněji. Potřetí se ještě více vzdálí od Boha a rozhodne se postavit na stranu satana. Takto bude pokračovat, dokud se neutvrdí ve zlu. Nakonec uvěří lži, kterou bude považovat za pravdu. Jeho vzdor přinesl svou žeh (MS 126, 1901).“ (6BC 1112)

Otázky k rozhovoru

1. *Co znamená „napravit“ spoluvěřícího, který padl do hříchu? Jak ovlivňuje hřích, kterého se člověk dopustil, proces nápravy? Znamená náprava, že všechno bude jako dřív? Vysvětlete své názory.*
2. *Řekli jsme si, že některá břemena lidí musejí nést sami (Ga 6,5). Na základě čeho se může člověk rozhodnout, zda má nebo nemá někomu pomoci?*
3. *Jak se váš sbor řídí Pavlovými radami v Ga 6? Co můžete vy osobně udělat, aby se něco změnilo k lepšímu?*

Shrnutí

Boží přítomnost mezi jeho lidem se projevuje křesťanským duchem ve sboru. Můžeme to pozorovat v odpuštění a nápravě těch, kteří se dopustili chyb, v tom, jak si navzájem pomáháme ve zkouškách, a také v prokazování laskavosti nejen vůči sobě navzájem, ale i vůči nevěřícím.